

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК [378.147:784.1]:[37.018.43:004]

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16908255>

Форми, методи і засоби навчання хоровому диригуванню студентів вищих мистецьких навчальних закладів в умовах дистанційної освіти з використанням сучасних музично-інформаційних технологій

Богяну Катерина Олександрівна,

Доктор філософії PhD, старший викладач кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування

Криворізького державного педагогічного університету, м. Кривий Ріг, Україна,

<https://orcid.org/0000-0001-7251-704X>

Прийнято: 22.07.2025 | Опубліковано: 31.07.2025

***Анотація:** У представленій статті висвітлено особливості підбору та реалізації сучасних форм, методів і засобів підготовки з хорового диригування в умовах дистанційної освіти. Метою є проведення аналізу найбільш дієвих ресурсів, що дозволяє виокремити вживані цифрові сервіси навчального та прикладного призначення, проаналізувати особливості їх практичного поєднання. У процесі дослідження використано методи аналізу науково-методичної літератури, порівняння та узагальнення, а також табличний метод. Для вирішення поставлених завдань розглянуто особливості практичного використання цифрових сервісів у поєднанні з традиційними методами навчання. Результати дослідження відображають специфіку хорового диригування, що базується на засвоєнні теоретичних основ, практичному відпрацюванні техніки диригування, емоційній виразності*

майбутніх диригентів, в процесі передачі музично-художнього потенціалу твору. Дистанційна освіта дозволяє забезпечити безперервність навчання, але має певні труднощі в налагодженні міжособистісної взаємодії суб'єктів освітньої діяльності. Цифрові сервіси прикладного змісту: музичні програвачі, відеоредактори, нотні редактор дозволяють поповнювати дидактичне забезпечення освітнього процесу, сприяють якісному сприйняттю музичного твору, створюють умови для самостійного удосконалення диригентської техніки. **У висновках** встановлено, що цифрові освітні ресурси ефективно використовувати для навчання в синхронному та асинхронному режимі. Вони забезпечують віддалену взаємодію між викладачем та студентами, сприяють активізації самостійної роботи здобувачів освіти, дозволяють створити якісну візуалізацію, проводити перевірку засвоєння теоретичних основ навчального матеріалу, здійснювати автоматичне оцінювання досягнень студентів. Зазначено, що дистанційно досить важко організувати ефективне відпрацювання практичних аспектів техніки диригування, взаємодію з концертмейстером, передачу хорового звучання музичного твору. Тому тут важливо застосовувати змішаний формат навчання та постійно працювати над удосконаленням методики дистанційного викладання.

Ключові слова: цифрові ресурси, сучасні технічні засоби, хорове диригування, методи навчання, дистанційне освітнє середовище, хорове диригування.

Forms, Methods and Means of Teaching Choral Conducting to Students of Higher Art Educational Institutions in the Context of Distance Education using Modern Music and Information Technologies

Kateryna Bohianu,

Doctor of Philosophy PhD, Senior Lecturer, Department of Methods of Music

Education, Singing and Choral Conducting

Kyryvi Rih State Pedagogical University, Kyryvi Rih, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0001-7251-704X>

Abstract: *The article highlights the peculiarities of selecting and implementing modern forms, methods and means of training in choral conducting in the context of distance education. The aim is to analyze the most effective resources, which allows to single out the used digital services for educational and applied purposes, to analyze the features of their practical combination. In the course of the study, the methods of analysis of scientific and methodological literature, comparison and generalization, as well as the tabular method were used. To solve the tasks set, the features of the practical use of digital services in combination with traditional teaching methods are considered. The results of the study reflect the specifics of choral conducting, which is based on mastering theoretical foundations, practical development of conducting techniques, emotional expressiveness of future conductors, and the process of conveying the musical and artistic potential of a work. Distance education allows for continuity of learning, but has certain difficulties in establishing interpersonal interaction between the subjects of educational activities. Digital services of applied content: music players, video editors, music editors allow to replenish the didactic support of the educational process, promote the qualitative perception of a musical work, create conditions for independent improvement of conducting technique. The conclusions established that digital educational resources are effective for teaching in*

synchronous and asynchronous mode. They provide remote interaction between the teacher and students, promote the intensification of independent work of students, allow creating high-quality visualization, checking the mastery of the theoretical foundations of the educational material, and automatically assessing student achievement. It is noted that it is quite difficult to organize effective practice of practical aspects of conducting technique, interaction with the concertmaster, and transmission of the choral sound of a musical work remotely. Therefore, it is important to use a blended learning format and constantly work on improving distance teaching method.

Keywords: *digital resources, modern technical means, choral conducting, teaching methods, distance learning environment, choral conducting.*

Постановка проблеми. Цифровізація усіх сфер суспільного життя не оминула й освіту. Інформаційно-комунікативні технології докорінно змінили підхід до організації освітнього простору, планування та підготовки навчально-методичного і дидактичного забезпечення, проведення занять різних типів. Особливе місце в системі вищої освіти нині займає дистанційне освітнє середовище. У сучасних українських реаліях дистанційне навчання стало вимогою часу, що дозволяє вирішити низку проблем, серед яких провідною є забезпечення безперервності освітнього процесу. Цифрові технології створюють умови для не стільки фізичної, скільки інтелектуальної участі в освітньому процесі кожного здобувача освіти. Цифрові освітні ресурси допомагають урізноманітнити освітній контент та більш ефективно реалізувати компетентнісний підхід до навчання.

Проте саме дистанційна освіта зумовлює й відповідні виклики: складнощі у підборі найбільш дієвих методів, форм і засобів відпрацювання практичних вмінь та навичок, підвищення ефективності самостійного здобуття знань тощо. Особливо важливим окреслений аспект є в напрямі вивчення хорового

диригування здобувачів освіти мистецьких закладів вищої освіти, який є практикоорієнтованим. Реалізація якісно нового формату застосування різних форм, методів та засобів вивчення хорового диригування потребує пошуку найбільш виважених шляхів поєднання особистісноорієнтованого та компетентнісного підходів до навчання в умовах дистанційної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти методики вивчення хорового диригування у своїх наукових працях досліджували: Бондаренко А., Костенко Л., Переверзева О., Теряєва Л., Чинчева Л., Шевченко І. та інші.

Дистанційне навчання музичного мистецтва з використанням комп'ютерних та медіа технологій, їх вплив на особистість, у своїх працях вивчали Барановська І. Г., Барановський Д. М., Якименко Ю. І. Авторами підкреслено важливість активного використання цифрових освітніх трекерів, електронних бібліотек, формування цифрової грамотності, застосування комп'ютера як засобу для прослуховування, створення та аранжування музики, а також використання різноманітних додаткових гаджетів (відеокамер, планшетів, фотоапаратів, програвачів, мультимедійних редакторів) [1, с. 78].

У наукових розвідках Карпенка Є. розглянуто специфіку дистанційного навчання практичним навичкам роботи з хором, розвитку техніки диригування, навичок адаптації хорової партитури для відповідного складу хору шляхом опанування курсів «Хоровий клас», «Хорове диригування», «Хорове аранжування», «Читання хорових партитур» [2, с. 346].

У публікаціях Кокаревої Е. досліджуються особливості організації занять з хорового диригування під час дистанційного навчання в синхронному та асинхронному форматах [3].

Застосування інноваційних методів у дистанційному навчанні хоровому диригуванню досліджено в працях Козій О., де зазначено важливість

застосування електронних довідників звукових файлів, евристичних бесід, а також створення на заняттях сприятливої та творчої атмосфери [4, с. 263].

Дослідниця Совік Т. підкреслює доцільність застосування методу «сторітелінг» в процесі вивчення хорового диригування, який сприяє реалізації низки функцій: освітньої, виховної, розвиваючої, мотиваційної, емоційної [5, с. 22-23].

Науковці Колеснікова М. Л., Халєєва О. В., Поддуда І. А. розглядають специфіку дистанційного навчання в системі диригентсько-хорової підготовки в умовах війни та особливості організації різних форм освітньої діяльності: вербальну комунікацію, виконавську роботу, опанування техніки диригування для забезпечення ефективності реалізації особистісно-орієнтованого та практико-орієнтованого підходів [6].

У дослідженнях Костенко Л. висвітлено стратегічні напрями навчання хоровому диригуванню традиційними та інноваційними засобами (посібники диригентсько-хорового циклу, методичні розробки для самостійного відпрацювання вправ з техніки диригування, аналіз хорових партитур, підготовки до хорового практикуму, аналіз аудіо- та відеозаписів вокальних і хорових творів, використання якісної візуалізації, обмін інформацією завдяки електронним ресурсам, проведення майстер-класів, «круглих столів», застосування ігрового виробничого проєктування тощо [7, с. 27].

Дослідниця Переверзева О. розглядає специфіку організації дистанційного навчання та практичне застосування різних програмних засобів для вивчення хорових творів: віртуальне піаніно, онлайн-клавіатура тощо [8, с. 92].

У наукових розвідках Теряєвої Л. висвітлено психолого-педагогічні особливості дистанційного навчання в контексті поєднання з різними видами навчання хорового диригування [9].

У наукових працях Шевченко І. зазначено окремі аспекти впровадження елементів дистанційного навчання в методиці викладання хорового

диригування: мультимедійні програми, електронна пошта, корпоративні акаунти, освітні портали, тематичні каталоги, блоги. Наведено приклади їх реалізації за умов дистанційного навчання в закладах вищої освіти [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Проведений аналіз науково-методичної та педагогічної літератури дає підстави стверджувати, що науковці розглядають різні аспекти впровадження дистанційного навчання в сучасних умовах цифровізації. Однак, відсутня систематизація й узагальнення найбільш влучних та дієвих форм, методів і засобів підготовки студентів мистецьких закладів вищої освіти в процесі навчання хоровому диригуванню з практичної точки зору. Процес підготовки з хорового диригування вимагає ретельного підбору практичних форм, методів і засобів, котрі дозволяють вирішити складні освітні завдання та сприятимуть формуванню важливих фахових мистецьких компетентності (удосконалення різних видів діяльності диригента в роботі з хором колективом, формування музично-аналітичного мислення, поглиблення навичок самостійного здобуття знань та практичного відпрацювання вмінь і навичок, удосконалення способів репетиційної роботи, підвищення загального рівня музичної культури та виховання інтересу до диригентської діяльності тощо). Адже сучасні цифрові технології постійно розвиваються та тим самим створюється основа для методичного обґрунтування специфіки організації дистанційного навчання в мистецьких закладах вищої освіти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – проаналізувати найбільш дієві форми, методи та засоби організації навчання хоровому диригуванню студентів в умовах дистанційної освіти.

Завдання статті:

- проаналізувати використання цифрових освітніх ресурсів у мистецьких закладах вищої освіти;

- розглянути особливості підготовки здобувачів освіти хоровому диригуванню;

- систематизувати та методично обґрунтувати застосування різних форм, методів та засобів вивчення хорového диригування студентами в мистецьких закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організація дистанційної освіти є вимогою сьогодення. Українська система вищої освіти зазнала суттєвих трансформацій спочатку під впливом пандемії COVID-19, а згодом внаслідок повномасштабного військового вторгнення російської федерації. Завдяки організації дистанційного навчання вдалося зберегти міцні позиції в освітньому середовищі закладів вищої освіти. Сучасні цифрові освітні ресурси дозволяють реалізовувати дистанційне навчання в синхронному форматі. Завдяки відповідним платформам, серед яких найбільш поширені google-meet, zoom, microsoft-teams можна проводити відеозустрічі викладача та студентів, забезпечити їх віддалену комунікацію. Проте навчання хорového диригента повинно відбуватися в постійному зв'язку з практикою співу в хорі. Зазначені хмарні ресурси не можуть повною мірою забезпечити належні педагогічні умови для якісного відтворення диригентських жестів викладача та здобувачів освіти. Практично відсутня можливість виконання хорових творів під аудіо-акомпанемент концертмейстера, оскільки часто може відбуватися затримка сигналу внаслідок різної швидкості інтернет-з'єднання. Не менш значимим є рівень забезпечення усіх учасників освітнього процесу якісною технікою, сучасними комп'ютерами. Тому проведення практичних занять у синхронному форматі з відео-режимом є ефективним лише для вивчення загальних питань диригентської техніки та інтерпретації хорових творів. Обмеженість візуального контролю з боку викладача не може повною мірою забезпечити управління дрібними, але фахово важливими деталями постановки диригентського апарату, здійснити аналіз технічних аспектів діяльнісного процесу виконання завдань

диригентом. У багатьох здобувачів освіти виникає сором'язливість перед камерою і загалом в дистанційному форматі емоційне забарвлення в розкритті художнього образу твору, що вивчається, певною мірою спотворюється. Також змінюється психологічна атмосфера, а відсутність можливості налагодження міжособистісної взаємодії з використанням різних засобів ускладнюється. Практичні труднощі диригування під акомпанемент концертмейстера ускладнюються внаслідок проведення онлайн-занять, де в якості звукового оформлення диригентського процесу послуговує фонограма. Тобто «живий» ансамбль звучання музики та жести відсутній, що утруднює сприйняття та фахове відтворення темпу, динаміки, штрихів та інших засобів музичної виразності. Водночас завдяки смартфонам та відеокамерам здобувачі освіти можуть самостійно створювати відеозаписи виконання освітніх завдань з хорового диригування та надавати їх викладачеві на перевірку [11, с. 406-407].

За умов синхронного дистанційного навчання застосування традиційних педагогічних методів має свою специфіку, але не втрачає актуальності. Наприклад, репродуктивний метод є основою в навчанні хоровому диригуванню, оскільки дозволяє відпрацьовувати фахові вміння та навички, сприяє створенню умов для подальшого творчого розвитку мистецьких здібностей. Не менш значимими є методи спостереження, порівняння, обговорення, котрі дозволяють налагодити ефективну комунікацію та розкрити потенціал відповідного музичного твору. Засвоєння та відпрацювання багатьох диригентських прийомів відбувається саме завдяки переліченим методам. Зрештою диригування під фонограму дозволяє здобувачам освіти тримати темп та розвивати чуття витримки музичних пауз, відпрацювання темпоритму. Цікавим підходом є диригування під власний спів, що сприяє розвитку музичного слуху, покращенню звуко-висотної інтонації тощо. Завдяки цифровим технологіям можна створити віртуальний вокальний ансамбль, де студент виступає в ролі справжнього диригента [11, с. 409].

Досить ефективним є використання різноманітних програм для подачі музичного матеріалу на кшталт MuseScore та Easy Music Composer Free, оскільки оригінальна подача музичних творів сприяє розвитку власного творчого потенціалу, спонукає до роздумів, поглиблення знань щодо різних музичних напрямів і стилів. Доступні відеоредактори DaVinci, Resolve Lite, Shotcut, OpenShot, Hit Film Express розширюють можливості викладачів у створенні якісної візуалізації, плакатів, вправ, а також відтворення відповідних музичних творів, їх відеопрезентації. Застосування Canva, Gloster, Mindmeister, Kahoot та інших онлайн мультимедіа редакторів дозволяють гейміфікувати освітній процес, більш якісно втілити інтерактивні методи навчання тощо. Застосунок Cleartune дозволяє налаштувати певні музичні інструменти, сприяє удосконаленню музичного слуху та метро-ритмічного чуття. Нотні редактори Finale, MuseScore, Sibelius, Guitar pro є партитурами, котрі дозволяють змодельовати звучання інструментів, створювати оркестрові аранжування, проводити експерименти з різними тембрами. Таким чином студенти можуть прослуховувати музичні твори у виконанні відомих музикантів, створювати музичні імпровізації, виконувати різноманітні інтерактивні завдання тощо. Програма Open Broadcaster Software (OBS) призначена для створення, запису та трансляції відео уроків у форматі скрінкастів, що створює можливості для проведення онлайн ефірів та використання різні медіа в навчальних цілях. Готові партії відомих музичних творів розташовані на порталі Ultimate-guitar, що дозволяє викладачу підібрати якісний контент для практичних занять, а також завдяки зазначеному цифровому ресурсу можна робити записи власного виконання, редагувати існуючі тощо. Під час дистанційного навчання застосування ілюстративного, репродуктивного, порівняльного, аналітичного, пошукового, дискусійного методів у роботі над хоровими творами дають змогу розвивати власний творчий стиль диригентського виконання (метод моделювання). Важливо, щоб на практичних заняттях із хорового диригування

здобувачі освіти мали змогу проаналізувати хорові твори, обґрунтувати доцільність застосування тих чи інших диригентських прийомів. Тут потрібно оволодіти диригентською постановкою, стійким положенням ніг, прийняття вільного положення тулуба, рук і голови. Не менш значимою є емоційна наповнюваність майбутніх хорових диригентів, їх рівень артистичності. Диригентська техніка включає рівень оволодіння диригентськими прийомами та психологічну установку особистості на інтерпретацію музичного твору в художньому аспекті мовою жестів. Тобто диригент фактично перекладає музичний твір на мову жестів та міміки. Високий рівень оволодіння технікою диригування спрощує зовнішню манеру застосування прийомів диригування, що створює тісний контакт зі хоровими співаками. Таким чином відбувається передача звукового образу в зоровий, шляхом керування колективним виконавством. Тому змістовним компонентом хорового диригування виступають знання студентів про природу тіла та голосу людини, виконавські диригентські вміння та навички, специфіку диригентсько-хорової діяльності, досвід виконавської роботи тощо. Диригентська техніка є основою для розвитку внутрішнього музичного потенціалу та рухового апарату як єдиного, цілісного механізму. Відпрацювання диригентської техніки передбачає досягнення освітніх завдань: вивчення музичних творів та їх комплексну характеристику, пізнання музичних закономірностей та диригентських жестів, використання міміки, пантоміми, сугестії, добір засобів забезпечення диригентської виразності. Сучасні мультимедійні засоби дозволяють ефективно використовувати відеопосібники та інші види якісної наочності, що сприяє розширенню уявлень здобувачів освіти про диригентську техніку. Завдяки втіленню методів розгортання (монтаж навчального відеоконтенту), «спрямованого пошуку» (робота малими групами для ансамблювання в кожній хоровій партії шляхом виконання заданих співацьких функцій), самоконтролю для формування навички готовності до пізнавально-самостійної діяльності

засобами мультимедіа (створення студентами відеозапису чи звукозапису та його подальша демонстрація й обговорення) розвиваються вміння студентів здійснювати самостійну навчально-пізнавальну та пошукову діяльність [12, с. 113-114].

Для концертмейстера, у дистанційному навчанні, важливим є забезпечення студентів якісним музичним аудіо- супроводом для самостійної роботи віддалено. Тому можна виокремити кілька етапів оволодіння новим музичним твором: запис партитури в повільному темпі (виконує концертмейстер з обраними відповідними туше, штрихами та динамікою), запис кожної партії партитури, накладання співу на гру партитури окремих партій (дозволяє прослуховувати кожен окремий голос в гармонійному звучанні), запис партитури в потрібному темпі згідно авторських вимог [13, с. 125].

Теоретичні основи диригентської техніки в дистанційному навчанні реалізуються завдяки синхронним відеозаняттям та використанню методів вербальної інтерпретації викладача шляхом пояснення, донесення інформації про композиторів, жанрові та стильові ознаки хорових творів або активної роботи студентів завдяки прослуховуванню хорових творів, самостійному опрацюванню фахової літератури та інтернет-джерел [14, с. 15-16].

Дистанційно можна розподілити роботу за видами діяльності завдяки втіленню методів: творчого діалогу (викладача та здобувачів освіти задля сумісного вибору доцільних мануальних алгоритмічних моделей для семантично-мовної інтерпретації хорового твору), демонстрація викладачем ідеальної моделі мануальної трактовки твору (можна створити авторський відеозапис та обґрунтувати всі технічні прийоми диригування, які в ньому використані), організація самостійної роботи студентів над хоровою партитурою, в тому числі за допомогою фонограми. Як уже зазначалося, значно складніше організувати роботу студентів з концертмейстером у форматі репетиційного практикуму з уявним хором та роботу з хоровим колективом.

Тому тут більш доречним є змішаний формат навчання, де онлайн заняття чергуються з офлайн, що підсилює ефективність перерахованих методів і прийомів організації освітньої діяльності. Дистанційна освіта дозволяє частково реалізувати методи за логікою побудови освітнього процесу: становлення мануальної техніки, поглиблення знань з хорового мистецтва, набуття досвіду аналізу хорового твору, формування понятійно-термінологічного апарату в хоровому диригуванні, формування вмінь ведення хорового практикуму [14, с. 16].

Диригентська майстерність ґрунтується на всебічному музичному розвитку в симбіозі з вдосконаленням техніки диригування. Відпрацювати визначені ознаки можна у процесі репетиційної роботи з хором. Практична робота майбутніх хорових диригентів вирізняється інтенсивністю та напругою. Необхідні виконавські здібності спонукають до прояву яскравих емоційних переживань та сприяють духовному збагаченню особистості. Тому основним в підготовці хорових диригентів є спрямованість на постійне акмеологічне становлення в процесі практичної діяльності. Ефективна самостійна робота має відбуватись під системним педагогічним контролем з боку викладачів та базуватися на потребі у виробленні відповідального ставлення до авторського тексту. Організувати відповідну роботу дистанційно важко, але частково можливо завдяки синхронним заняттям та систематичному наданні здобувачами освіти відеоматеріалу з власною самостійною роботою. Проте репетиційна діяльність в аудиторії допомагає удосконалити методіку самостійного здобуття знань та відпрацювати вміння інтерпретувати музичний матеріал, творчо відтворювати музично-художній образ твору. Тому знову ж таки доцільно підкреслити, що змішаний формат навчання буде найбільш ефективним. Систематично працюючи над удосконаленням диригентської техніки, здобувачі освіти мають бути в постійному пошуку нових шляхів підвищення рівня навчально-репетиційної роботи. У такий спосіб відбувається розкриття

об'єктивних механізмів управління хором та собою як особистістю, своїми діями, що відображаються у «внутрішній» техніці диригента [15, с. 88].

Враховуючи методику підготовки хороших диригентів та характерні особливості дистанційного навчання, доцільно систематизувати цифрові ресурси у відповідності до їх практичного застосування в педагогічній практиці організації дистанційної освіти (таблиця 1).

Таблиця 1

Цифрові ресурси в дистанційному навчанні хоровому диригуванню

Цифрові ресурси	Опис їх специфіки використання
Moodle, google-classroom	Дозволяють організувати віртуальне освітнє середовище та керувати ним, створювати відповідні навчальні курси, завдання для асинхронної взаємодії зі студентами
Google-meet, zoom, microsoft-teams	Забезпечують синхронну online-взаємодію в реальному часі, де суб'єкти освітньої діяльності можуть бачити один одного та активно комунікувати.
Wordwall, learnings.app	Надають можливість застосовувати ігрові методи навчання (кресворди, вікторини тощо) з відео- та аудіосупроводом.
Prezi, power point	Використовуються в освітньому процесі для розробки різних видів наочностей, яку можна легко застосовувати як в дистанційному, так і в традиційному навчанні.
Canva, mindmeister, kahoot, online.test.pad	Надають можливості для розробки комплексів навчально-методичного забезпечення та гейміфікації освітнього простору.
Google-forms, classtime	Використовуються для розробки тестових завдань різних типів, дозволяють проводити автоматичне оцінювання навчальних досягнень.
MuseScore, Easy Music Composer Free	Програми, які дозволяють якісно подати потрібний музичний матеріал в освітніх цілях.
DaVinci, Resolve Lite, Shotcut, OpenShot, Hit Film Express	Відеоредактори для створення відеоматеріалів навчального призначення як викладачами, так і студентами. Авторський відеоматеріал можна використовувати для демонстрації техніки диригування, її аналізу тощо.

Finale, MuseScore,
Sibelius, Guitar pro

Нотні редактори дозволяють концертмейстеру створити міді-партитури хорових творів. Тобто можна сформувати нотний тренажер для самостійного опанування хорового твору та створити його віртуальну версію.

Джерело: власна розробка автора

Висновки. Існує низка різноманітних цифрових ресурсів, котрі дозволяють організувати дистанційний освітній простір. При чому окремі електронні ресурси вимагають встановлення на персональний комп'ютер, а інші використовуються в хмарному середовищі. Ефективність їх застосування залежить від наявності та якості сучасних технічних засобів навчання, цифрової грамотності усіх учасників освітнього процесу, рівня педагогічної майстерності викладацького складу. Методика підготовки здобувачів освіти хорового диригування має свою специфіку та є практикоорієнтованою, що вимагає особливого підбору форм, методів та засобів організації дистанційного навчання з використанням як електронних освітніх ресурсів так і прикладних цифрових сервісів.

Список використаних джерел

1. Барановська І. Г., Барановський Д. М., Якименко Ю. І. Дистанційне навчання майбутніх учителів музичного мистецтва: виклики сьогодення. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти.* 2022. Вип. 28. С. 76-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_014_2022_28_13 (дата звернення 21.06.2025)
2. Карпенко Є. Дистанційне вивчення хорових дисциплін: втрати та знахідки. *Педагогіка. Актуальні питання гуманітарних наук.* 2021. Вип 39, том 1. С. 345-351 URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/39_2021/part_1/59.pdf (дата звернення 10.06.2025)

3. Кокарева Е. О. Особливості занять з хорового диригування в умовах дистанційного навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2022, №(204). С. 143-149. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-204-143-149> (дата звернення 03.06.2025)
4. Козій О. Інноваційні методи підтримки процесів розвитку артистизму здобувачів вищої освіти мистецьких спеціальностей в умовах дистанційного навчання (Хорове Диригування). *Педагогіка. Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 60(2). С. 261-266. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/argnd_2023_60\(2\)_42](http://nbuv.gov.ua/UJRN/argnd_2023_60(2)_42) (дата звернення 07.06.2025)
5. Совік Т. Застосування методу «сторітелінг» у ході вивчення дисциплін «Практикум шкільного музичного репертуару» та «Хорове диригування». *Педагогічний дискурс*. 2021. Вип. 31. С. 21-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/0peddysk_2021_31_5 (дата звернення 12.06.2025)
6. Колеснікова М. Л., Халєєва О. В., Поддуда І. А. Дистанційне навчання у системі диригентсько-хорової підготовки в умовах війни. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 4. С. 177-188. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2025_4_17 (дата звернення 14.06.2025)
7. Костенко Л. В. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів мистецьких факультетів ЗВО у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін (технологічний аспект). *Professional Art Education. Scientific Journal*. 2023, №4 (1). С. 24-31 URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e625229d-8a33-4d57-a7ce-f34b89d97f18/content> (дата звернення 09.06.2025)
8. Переверзева О. В. Використання інноваційних технологій в роботі концертмейстера на практичних заняттях з хорового диригування та хорового класу в умовах дистанційної освіти. *SWorldJournal*, 2022. № 6 (11-06). С. 89–93. URL: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2022-11-06-125> (дата звернення 07.06.2025)

9. Теряєва Л. А. Особливості проведення занять з хорового диригування в умовах дистанційного навчання *Тенденції та перспективи розвитку сучасної освіти в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2023. С. 323-325. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49368/> (дата звернення 14.06.2025)

10. Шевченко І. Л. Особливості організації дистанційного навчання при викладанні навчальної дисципліни «Хорове диригування». *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Педагогічні науки. 2022. Вип. 204. С. 281-284. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2022_204_59 (дата звернення 08.06.2025)

11. Карпенко Є., Крамська С. Вивчення хорового диригування в умовах дистанційної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2021, № 1 (105) С. 402 – 414 URL: <https://www.repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/eedd8aa9-0369-41b9-98f9-fd59fa41645e/content> (дата звернення 01.06.2025)

12. Бондаренко А. В. Інтелектуально-творчий розвиток студентів у класі хорового диригування: [Навчально-методичний посібник] Кривий Ріг: КДПУ, 2019. 160 с. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/3600/1/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90%20%D0%A3%D0%96%D0%95.pdf> (дата звернення 11.06.2025)

13. Васильєва О., Королевська Т., Подкопай Є. Специфіка роботи концертмейстера в класі хорового диригування в умовах дистанційного навчання *Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики : матер. VI міжнародної наук-практ. конференції 2022*. Харків: ТОВ «Планета-Прінт», С. 122-127. URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/931d2533-1736-484e-bf7d-947eefb80983/content> (дата звернення 14.06.2025)

14. Шумська Л. Ю. Хорове диригування : навч. посіб. 2-ге вид., доповн. та перероб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 105 с.

URL: https://drive.google.com/file/d/14u-_qY188b-QZhV0CfuYx4T8wyAcy51O/view?usp=sharing (дата звернення 11.06.2025)

15. Чинчева Л. В. Освітній компонент «диригування» як основа фахового становлення майбутнього учителя музичного мистецтва. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти.* 2023. Вип. 30 С. 83-89

URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b58b25c9-b576-4aa2-93f5-a74d6703fa11/content> (дата звернення 11.06.2025)